

รายละเอียดหลักสูตรการอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning

.....

๑. ความสำคัญและความเป็นมา

ประเทศไทยมีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ คือ **ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน** ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

กระทรวงศึกษาธิการภายใต้บทบาทหน้าที่ที่ต้องส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับศักยภาพของประชาชนในประเทศให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นมีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในฐานะหน่วยงานที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา หรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการ เพื่อให้ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามศักยภาพของผู้เรียน ได้พัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาทักษะสมรรถนะของครูให้มีองค์ความรู้ใหม่ เทคนิคการสอนและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ตอบสนองการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต มาบูรณาการจัดการเรียนรู้ได้ทุกสาระการเรียนรู้ทุกรายวิชาการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ และได้มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning โดยการพัฒนาคู เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning สามารถเชื่อมโยงรูปแบบการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัลเข้ากับชุดทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็น (Basic Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย ๗ ประการ ได้แก่ ๑. ความฉลาดรู้ (Literacy) ๒. การคำนวณ (Numeracy) ๓. ความฉลาดรู้ทางการเรียนรู้ (Learning Literacy) ๔. ความฉลาดรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-Cultural Literacy) ๕. ความฉลาดรู้ด้านจริยธรรม (Ethical Literacy) ๖. ความฉลาดรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ๗. ความฉลาดรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) กรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงได้จัดอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning นี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์...

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาครูในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีความรู้ ทักษะ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) เพื่อพัฒนาครูในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ สามารถเชื่อมโยงรูปแบบการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัลเข้ากับชุดทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็น (Basic Essential Skills Set) ได้

๓. คุณสมบัติเข้ารับการอบรม

สำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดทุกแห่ง/กรุงเทพมหานคร คัดเลือกข้าราชการครู ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แห่งละ ๑ คน จำนวน ๗๗ คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

๑) เป็นข้าราชการครู ที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ คศ.๑ ขึ้นไป

๒) เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเพื่อคุณวุฒิตามระดับของสถานศึกษาในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๓) เป็นผู้ที่มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้และการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

๔) เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเข้ารับการอบรมและสามารถเข้าร่วมได้ทุกกิจกรรมตลอดหลักสูตร

๔. โครงสร้างหลักสูตร

๑) ระยะเวลา ๑ การฝึกอบรม (๔ วัน) จำนวน ๓๓ ชั่วโมง ประกอบด้วย

Module ๑ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียน ในโลกยุคดิจิทัล จำนวน ๙ ชั่วโมง

พัฒนาทักษะและสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัลที่พัฒนามาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสามประการคือ การเอาผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centeredness) การเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centeredness) และระดับการนำใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ (Level of Technology) โดยผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๘ รูปแบบผ่านการวิเคราะห์ด้วยหลักการ Quadrant ทางคณิตศาสตร์ และผู้เรียนสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาและสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัล ได้แก่ ๑. การเรียนรู้แบบการสอน (Direct Instruction) ๒. การเรียนรู้แบบการเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic Learning) ๓. การเรียนรู้แบบแยกแยะความแตกต่าง (Differentiated Instruction) ๔. การเรียนรู้แบบพลิกด้าน (Flipped Classroom) ๕. การเรียนรู้แบบนักเดินทาง (Expeditionary Learning) ๖. การเรียนรู้แบบการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) ๗. การเรียนรู้แบบเกม (Game-Based Learning) ๘. การเรียนรู้แบบรายบุคคล (Personalized Learning) เชื่อมโยงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัลเข้ากับชุดทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็น (Basic Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย ๗ ประการ ได้แก่ ๑. ความฉลาดรู้ (Literacy) ๒. การคำนวณ (Numeracy) ๓. ความฉลาดรู้ทางการเรียนรู้ (Learning Literacy) ๔. ความฉลาดรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-Cultural Literacy) ๕. ความฉลาดรู้ด้านจริยธรรม (Ethical Literacy) ๖. ความฉลาดรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ๗. ความฉลาดรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) และกำหนดตัวชี้วัดการประเมินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและสะดวกสำหรับผู้สอนและผู้เรียน ตามแนวทางการวัดและประเมินของสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ฉบับพฤษภาคม ๒๕๖๗

Module ๒ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

จำนวน ๙ ชั่วโมง

(Competency-Based Active Learning)

พัฒนาทักษะและสมรรถนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Competency-Based Active Learning) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้และความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนยุคใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพทางสมองได้แก่ การฝึกทักษะการคิด ทักษะ การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์กับสถานการณ์จริงได้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และจัดระเบียบความรู้ด้วยตนเองผ่านการฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่เน้น การสร้างปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน มีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่าง การจัดการเรียนรู้ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสามัคคี เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เรียนควรได้รับการเสริมสร้างทักษะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งเสริมการฝึกทักษะการคิดขั้นสูง การสังเคราะห์ข้อมูลความรู้ เกิดความคิดรวบยอดนำไปสู่การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างความท้าทายการเรียนรู้ และนำพาผู้เรียนไปสู่การสรุปทบทวนบทเรียน การสังเคราะห์ความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและหลากหลาย นำเสนอ ลักษณะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Competency-Based Active Learning) อภิปรายตัวอย่าง วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบและเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led Review) การเรียนรู้แบบโต้เถียง (Debates) การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept Mapping) การเรียนรู้ แบบกรณีศึกษา (Case Studies) การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Research Projects) เป็นต้น

Module ๓ เคล็ด (ไม่) ลับการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนยุคใหม่

จำนวน ๙ ชั่วโมง

พัฒนาทักษะและสมรรถนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะและบุคลิกภาพของตนและเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเด็นเข้ากับสไตล์การจัดการเรียนรู้ (Teaching Styles) ของตนได้ด้วยการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะและสไตล์การสอนที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความถนัดส่วนบุคคล ได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและนำไปสู่การออกแบบ กิจกรรมและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมสมัยและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน การเรียนรู้และร่วมกันแบ่งปันเทคนิค การสอนที่น่าสนใจและโดนใจผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น Active Learning Spectrum หรือสเปกตรัมการเรียนรู้เชิงรุก ที่รวมเอาเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนสนใจและ มีส่วนร่วมในบทเรียนมากขึ้น ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้สอนนำการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปใช้ในห้องเรียน เพิ่มการมีส่วนร่วมและความเข้าใจของผู้เรียน โดยเทคนิคต่าง ๆ ถูกจัดประเภทตามความซับซ้อนและเวลาที่ใช้ ช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเป้าหมายการสอนและความต้องการของผู้เรียน ตัวอย่าง เทคนิคแบบง่าย เช่น การคิด-จับคู่-แบ่งปัน กระดาษ ๑ นาที หรือเทคนิคแบบซับซ้อน เช่น การเรียนรู้โดย ประสบการณ์ การอภิปรายแบบ Jigsaw การเล่นตามบทบาท และการบรรยายแบบโต้ตอบ รวมไปถึงเทคนิค การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมออนไลน์ เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การประชุมแบบ Synchronous พร้อมกลุ่มย่อย ฯลฯ

Module ๔ การนำเสนอผลงานการออกแบบการจัดการเรียนรู้

จำนวน ๖ ชั่วโมง

และการสาธิตการจัดการเรียนรู้เสมือนจริง

พัฒนาทักษะและสมรรถนะเกี่ยวกับการวางแผนหรือการออกแบบหรือพัฒนาวิธีการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัล (Design or Development of Diverse Learning Approach in The Digital Age) ให้สอดคล้องกับผู้เรียน สถานการณ์ในปัจจุบัน และมีความทันสมัย พร้อมทั้งสามารถชี้แนะการเรียนรู้ (Coaching) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้ร่วมวิชาชีพ

๒) ระยะที่ ๒...

๒) ระยะที่ ๒ การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา (หลังการอบรม)

๕. เกณฑ์การจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร กำหนดการจบหลักสูตรการอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ดังนี้

ระยะที่ ๑ การฝึกอบรม

- ๑) ต้องเข้ารับฝึกอบรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม
- ๒) ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม

ระยะที่ ๒ หลังการฝึกอบรม

๑) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาบังคับ (วิชาได้ก็ได้) ในรูปแบบ Active Learning จำนวน ๑ แผน

๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Professional Learning Community)

๓) จัดทำรายงานผลการดำเนินการ ประกอบด้วย

- ๓.๑) ผลการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning
- ๓.๒) ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Professional Learning Community)
- ๓.๓) ผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community - PLC) ระหว่างผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เพื่อนครู และผู้เรียน

๓.๔) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เพื่อนครู และผู้เรียน ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในรูปแบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community - PLC)

๔) จัดทำข้อเสนอแนวความคิด วิธีการขยายผลการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning จำนวน ๑ หัวข้อ

๖. สถานที่/พื้นที่ดำเนินการ

โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๖ – ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่ปรึกษาโครงการ

นายธานี เครืออยู่ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มงานพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ

โทร ๐ ๒๒๘๒ ๖๑๘๐

.....